

Landgoederen

Leek-Roden

Klaar om ontdekt te worden

Wandeling Roden- Leek-Roden

2 x 20 km

Roden-Leek-Roden

Tweedaagse route

Deze route leidt u door een afwisselend landschap van bos, heide, water en uitgestrekte velden. U passeert diverse (pre)historische bezienswaardigheden en drie landgoederen: Mensinge, Terheijl en Nienoord.

De route bestaat uit twee etappes. De eerste dag loopt u van Roden via Terheijl naar Leek en de tweede dag van Leek naar Roden. Wandelaars komen na de eerste dag dus niet terug op het beginpunt. Zij kunnen in Leek overnachten of met het openbaar vervoer terug gaan naar Roden (zie pagina 24). De geoefende wandelaar kan de route natuurlijk ook in één keer lopen.

Start

Parkeerplaats
aan de Brink
in Roden

Lengte

2 x 20 km

Duur

Bij normale
wandel-
snelheid
5 uur per
etappe

Begaanbaar- heid paden

Goed

Rolstoelen

Deels
toegankelijk

Honden

Toegestaan

Dag 1 / Roden-Leek

De route start op de parkeerplaats aan de Brink in het gezellige centrum van Roden.

Vanaf de startplek ziet u het beeld van Ot en Sien en mooie historische panden, tegenwoordig veelal in gebruik als horeca.

Loop vanaf de parkeerplaats voor De Wensinghof langs (tegenwoordig theater en brasserie) met het prachtige uithangbord, en de Catharinakerk.

Na de kerk staat de route even in het teken van Hindericus Scheepstra, schrijver van de verhalen van Ot en Sien. Naast een rood/wit huis staat een standbeeld van de schrijver.

1

Hindericus Scheepstra

In het rood/witte huis exploiteerden Tjerk, Henderik en Jan Scheepstra, respectievelijk de broer, neef en achterneef van Hindericus Scheepstra, een kruidenierswinkel/supermarkt annexe café. Het beeld van Hindericus Scheepstra is vervaardigd door Margriet Meijer (Kiki Meyer), een kleindochter van Jan Scheepstra. Aan de overkant van de straat (in de Schoolstraat) is het Scheepstrakabinet gevestigd, die u kunt bezoeken (zie pagina 24).

De route gaat langs het beeld van Scheepstra, over de kleine parkeerplaats en verder naar havezate Mensinge.

Volg na de parkeerplaats het stenen pad linksom.

Het stenen monument op het grasveld is ter nagedachtenis aan dichteres Vasalis die in Roden gewoond heeft.

*Ik droomde,
dat ik langzaam leefde...
langzamer dan de oudste steen.*

Ga na het grasveld rechtsaf de laan naar de havezate in.

U passeert aan uw linkerhand het Koetshuis (tegenwoordig galerie) en aan uw rechterhand de Cuisinerie Mensinge. Recht voor u ziet u de mooie havezate zelf.

Havezate Mensinge.

Standbeeld van Hindericus Scheepstra.

2 Havezate Mensinge

In Drenthe noemt men de voorname huizen van de landadel *havezate*. Havezate Mensinge werd gebouwd in 1381. Eerst was het landgoed het leengoed van de Bisschop van Utrecht. Later kwam het in het bezit van particulieren en bleef het in particuliere handen tot 1985. Havezate Mensinge is sindsdien een museum, op afspraak te bezichtigen voor groepen (zie pagina 24). Het is één van de weinige nog met de originele inboedel ingerichte havezates van Drenthe en geeft daardoor een goed beeld van een tijd die al lang achter ons ligt.

Loop links om de havezate heen.

In het grasveld ziet u de karakteristieke witte duiventil met de schuine muren en op de linker schoorsteen van Mensinge het nest waar elk jaar ooievaars zitten.

Ga na de brug linksaf over het zandpad en neem op de splitsing de afslag links. Ga aan het eind rechtsaf en loop daarna rechtdoor. Negeer zijpaden. Voor de akker buigt het pad af naar rechts.

Neem de eerste afslag links, het bredere bospad. Neem het vierde pad rechts (let op: vergeet daarbij niet het eerste pad rechts mee te tellen, dat pad komt meteen na de afslag).

Het vierde pad rechts leidt u naar een fraaie grote ven in het Mensingebos.

Volg het pad links om het ven heen. Neem de eerste afslag rechts, het smalle kronkelende bospad in.

Ga aan het eind daarvan, bij de ANWB-paddenstoel linksaf het schelpenpad op.

Wanneer u een paar meter daarna op de kruising even naar rechts kijkt ziet u de oude toegangspoort van landgoed Mensinge, de twee dicht op elkaar staande beukenrijen.

Ga rechtdoor. U passeert verderop een open plek in het bos, het Moltmakersstuk, waar nog een restant heide te zien is. Op deze plek staan picknickbankjes voor wie wat langer van deze mooie plek wil genieten.

Volg het schelpenpad nog steeds rechtdoor, tot over de houten vlonder bij het moerassige stuk. Hou op de splitsing vlak daarna links aan.

Mensingebos.

Volg dat pad tot het hek aan het eind. Ga na het hek even rechts en ca. 20 meter verder meteen linksaf, een smal paadje langs een sloot. U gaat richting het stroomdallandschap van het Lieversche Diep.

Pad langs het Lieversche Diep.

Hou rechts aan bij het Lieversche Diep, langs het gemaal, richting de stuw.
 ↓
Neem bij de stuw het fietspad rechtdoor, aan de rechterkant langs het Lieversche Diep. Volg het fietspad met de bocht mee en neem daarna de eerste afslag links, de Markeweg in.
 ↓
Volg deze weg geruime tijd, ook na het oversteken van de drukke Norgeweg. In de flauwe S-bocht, ongeveer 600 meter na de oversteek, is een fietspad rechtsaf. Neem die afslag en hou de rechter van de twee paden aan. Steek de volgende (klinker-)weg over en vervolg over het schelpenpad aan de overkant.

U komt langs hunebed D1 in Steenbergen. Het is niet moeilijk te raden waar de plaatsnaam vandaan komt.

Hunebed Steenbergen

Het hunebed van Steenbergen heeft het dorp zijn naam gegeven en is het meest noordelijk gelegen hunebed van Drenthe. De bekende archeoloog Van Giffen (die de hunebedden onderzocht en in kaart heeft gebracht) heeft dit hunebed in de jaren vijftig gerestaureerd, waardoor het nu een mooi compleet beeld geeft van een middelgroot hunebed. Vroeger dacht men dat hunebedden zijn gebouwd door reuzen (of Huynen). Nu weten we dat het om eeuwenoude grafkamers van het Trechterbekervolk gaat.

Hunebed D1 in Steenbergen.

Volg het schelpenpad langs het hunebed. Verderop kruist het schelpenpad het zandpad. Blijf het schelpenpad volgen tot aan de splitsing voor de weilanden. Ga daar linksaf en de eerstvolgende afslag (ca. 100 meter verderop) rechtsaf, weer een schelpenpad naast een zandpad.

Dit schelpenpad kunt u geruime tijd volgen. Kijk goed uit bij het oversteken van de asfaltweg, hier wordt vaak hard gereden.

Vervolg na het oversteken van de doorgaande weg het schelpenpad en neem de eerste afslag rechts (bij ANWB-paddenstoel 68262). Het schelpenpad gaat over in een smalle asfaltweg. De Veldweg in Nieuw-Roden. Volg deze tot het eind, steek op de T-splitsing de doorgaande weg over en ga in het bosje daarachter meteen linksaf.

Ga links langs het hertenkamp van Nieuw-Roden en aan het eind van het schelpenpad rechtsaf de bredere beukenlaan in.

Naast het hertenkamp ligt de begraafplaats van Nieuw-Roden. Vanaf het toegangshek kunt u de grafheuvels zien liggen die zich hier van oudsher bevinden. De plek werd dus al voor de moderne tijd gebruikt als begraafplaats.

Ga de eerste weg linksaf, de Beukenlaan tegenover de begraafplaats in. De route gaat nu een klein stuk door de bebouwde kom van Nieuw-Roden.

Loop de Beukenlaan uit tot het eind. Ga daar, in het centrum van Nieuw-Roden, linksaf en meteen weer rechtsaf, langs het kerkje, de Terheijlsterweg in. Volg deze weg zo'n 700 meter. Buiten de bebouwde kom is hier geen voetpad meer. Loop daarom voor de veiligheid langs de linkerkant van de weg.

Ga, ongeveer 300 meter na het bord einde bebouwde kom, op de plek waar de weg een flauwe bocht maakt naar rechts, rechtsaf het voetpad op. Volg dit schelpen-voetpad tot het eind en ga op het stenen trottoir linksaf.

Volg dit voetpad langs de weg Dingspil ca. 300 meter en ga ter hoogte van de Kastellenlaan linksaf het voetpad in. Dit pad gaat over in een smal asfalt-pad. Volg dit pad tot de kruising met een breder fietspad. Ga hier linksaf. Ga in de bocht linksaf, langs het lage slagboomhek het bospad in.

Maatlandenbos.

Volg dit pad ongeveer 250 meter en ga dan voor het weiland rechtsaf. Volg het pad met de bocht mee langs het weiland en ga aan het einde van het pad op de splitsing linksaf.

Ga na ca. 100 meter, na het groene bankje, rechtsaf met de bocht mee. Sla achter de houten slagboom linksaf op het fietspad. Ga ca. 100 meter verderop op de kruising rechtdoor en neem 10 meter daarna de afslag links, een smal slingerend pad.

Via dit pad komt u bij een pingoruïne, genaamd Vagevuur.

Pingoruïne
Vagevuur.

Pingoruïne Vagevuur

Het kleine meertje Vagevuur is een zogenaamde pingoruïne, een overblijfsel uit de IJstijd. Er ontstonden toen heuveltjes door het uitzetten van bevrozend grondwater. De kern van de pingo bestond uit ijs. Toen het warmer werd, smolt het ijs en ontstonden er kleine meertjes. Zo werd ook het Vagevuur gevormd. Het meertje is genoemd naar de verdedigingsschans Vagevuur wat ooit in deze omgeving lag.

Neem bij het informatiepaneel en de bankjes het brede pad rechts, terug naar het fietspad. Ga op het fietspad rechtsaf.

Loop door tot aan de kruising die u eerder gepasseerd bent. Dit is de Toutenburgsingel, sla deze rechtsaf in. Dit pad loopt recht op Huize Terheijl af.

De Toutenburg-
singel.

5 Landgoed Terheijl

Bij Terheijl zult u tevergeefs zoeken naar een landhuis. De havezate die hier stond werd namelijk in 1853 afgebroken en het land werd opgesplitst en verkocht aan verschillende eigenaren. Een jammerlijk einde voor een landgoed dat eens eigendom was van het klooster in Aduard en later tot het eigendom van de familie van Ewsum behoorde (ook eigenaren van de borg Nienoord in Leek). Alleen in het kleine bos van Terheijl/Nietap zijn nu nog sporen te vinden van de tuin die bij het landhuis hoorde. Oude stenen bankjes, bruggen en een kleine ronde vijver omzoomd met rhododendrons resten van de tuin in Engelse landschapsstijl.

Vervolg het pad aan de overkant van de vijver. Loop rechtdoor tot het weiland. Ga daar rechtsaf en op de volgende splitsing linksaf.

Neem de eerstvolgende afslag links, het zandstenen pad in. Neem de eerste afslag rechts, loop deze tot het einde uit. Ga daar op het verharde fietspad rechtdoor.

Ga aan het einde van het fietspad rechtdoor, door de Jozef Israëlstraat. Deze kunt u uitlopen, ook door het steegje aan het eind. Ga daarna bij de doorgaande weg in Nietap linksaf.

Ongeveer 200 meter verderop bent u in het centrum van Leek. Ga hier, op de Bosweg, rechtsaf. Loop deze uit over het voetpad aan de linkerkant van de straat.

Aan het eind van het voetpad ziet u de monumentale toegangspoort van landgoed Nienoord.

Oprijlaan van Landgoed Nienoord.

Loop de oprijlaan in.

Ga ongeveer 150 meter verder rechtsaf over het bruggetje. U loopt langs het rosarium. Loop rechtdoor tot u bij het TOP (Toeristisch Overstap Punt) bent. Hier vindt u ook het Infocentrum Nienoord en een grote parkeerplaats.

Dit is het eindpunt van het eerste deel van deze wandelroute.

Dag 2 – Leek-Roden

De route start op de parkeerplaats aan de Schilhoek in Leek, bij het TOP (Toeristisch Overstap Punt) en het Infocentrum Nienoord.

Loop vanaf het informatiecentrum (kijkend naar het gebouw) linksaf. Steek de eerste kruising over. Ga langs het rosarium en na het bruggetje rechtsaf de laan van landgoed Nienoord in.

6

Borg Nienoord

In 1508 stichtte jonker Wigbold van Ewsum voor zichzelf een nieuw landgoed. Hij noemde zijn nieuwe bezittingen Nije Oord, nieuwe plek en deze naam werd verbasterd tot Nienoord. De Van Ewsums waren een bijzonder invloedrijke familie onder de Noordelijke landadel en vergaarden véél macht en rijkdom. Het geslacht van Ewsum trouwde in bij de familie Von Inn- und Kniphausen en dit geslacht woonde vele generaties op de borg. Uiteindelijk bracht de laatste telg uit dit geslacht de borg veel schade toe. Hij kreeg de bijnaam ‘dolle jonker’.

Wie meer wil weten over de bewogen geschiedenis van het landgoed Nienoord, kan een rondleiding met gids door de borg maken (zie pagina 24). Dit is zeker een aanrader, want er zijn verschillende verhalen te vertellen over de Van Ewsums, de geschiedenis van Nienoord en de ‘dolle jonker’ en zijn dwaasheden! Ook het tragische ongeluk van de familie Van Panhuys, de laatste eigenaren van de borg, komt aan bod.

Liefhebbers van oude rijtuigen moeten zeker een kijkje nemen bij het Nationaal Rijtuigmuseum, dat ook op het borgterrein te vinden is.

Borg Nienoord.

Loop voor de kenmerkende gele borg langs. Ga rechtsaf onder de eeuwenoude poort door en betreed het binnenterrein van het landgoed. Steek het binnenplein over en verlaat het landgoed door het poortje van het rijtuigmuseum aan de overkant.

Ga na de brug linksaf. U komt langs het Familiepark Nienoord, leuk voor mensen met kinderen.

De route gaat niet over het familiepark, maar volgt het pad met de bocht mee. Loop dit pad uit tot het eind. Ga daar linksaf en meteen de eerste weg rechtsaf. Vanaf dit pad hebt u een mooi zicht op de borg.

Borg Nienoord.

Neem de eerste afslag rechts, een bospad. Volg deze tot het eind.

Steek het betonnen bruggetje over en ga rechtdoor over de laan die het landgoed verbindt met Midwolde.

7 Kerkje van Midwolde

Het kenmerkende zadeldakkerkje van Midwolde werd gebouwd in 1219. Jonker van Ewsum vestigde zich hier op Nienoord en had als jonker ook zeggenschap over de kerk en de benoeming van de predikant. De kerk was de familiekerk van de bewoners van Nienoord en staat bekend om het praalgraf van Anna van Ewsum. Ook het graf van de op tragische wijze verdronken familie Van Panhuys bevindt zich in deze kerk.

Het kerkje van Midwolde.

Boven
Het pad richting de uitkijktoren aan het Leekstermeer.

Onder
Fietspad langs het Leekster Hoofddiep.

Loop deze laan helemaal uit en sla na het kerkje van Midwolde op de doorgaande weg rechtsaf. Vervolg deze weg met de bocht mee naar links. Loop voor de veiligheid aan de linkerkant van de weg. U volgt nu enige kilometers deze weg, tot in Lettelbert.

Neem in Lettelbert, bij het bord kanoverhuur/watersport, het fietspad rechtsaf (dit is het eerste pad rechtsaf). Volg dit fietspad langs het kanaal.

U hebt aan het eind van het rechte stuk van het fietspad de mogelijkheid om even van de route af te gaan en de uitkijktoren te beklimmen bij het Leekstermeer.

De route volgt het fietspad een aantal kilometers door het rustige landelijke gebied bij het Leekstermeer.

Blijf het fietspad volgen, ook over de houten brug, en blijf daarna rechtdoor lopen langs het kanaal, het Leekster Hoofddiep.

Op een gegeven moment komt u bij een hoge houten brug, een zogenaamd 'hoogholtje'. Ga over de brug linksaf en volg het fietspad daarna tot het eind. Ga op de klinkerweg linksaf en neem in de S-bocht het fietspad rechtsaf.

U loopt langs een deel van het nieuwe waterbergings- en natuurgebied De Onlanden. Dit gebied is rijk aan vogels, u zult die hier dan waarschijnlijk ook veel zien.

8 De Onlanden

Dit is een nieuw, multifunctioneel gebied. Hier worden natuur- en recreatiegebied en waterbergingsmogelijkheid met elkaar gecombineerd. Na de wateroverlast door hoge waterstanden in de jaren negentig zijn er nu op diverse plekken waterreservoirs aangelegd en De Onlanden is één van deze bergingsgebieden. Tegelijkertijd profiteert de natuur van deze ontwikkeling. Het gebied geeft de ruimte aan watervogels en andere dieren. De witte zilverreiger en de otter zijn er inmiddels al en op termijn verwacht men ook bevers.

De Onlanden.

Volg dit fietspad geruime tijd. Ga bij ANWB-paddenstoel 23878 linksaf, richting Groningen en Roderwolde. Blijf het fietspad volgen.

Ga ook over het tweede 'hoogholtje' en vervolg daarna de weg rechtdoor, de Sandebuursedijk.

Neem de eerste weg rechtsaf, De Groeve. Loop dit landelijke weggetje helemaal uit.

Ga op de kruising met de weg Haarveen, in Foxwolde, rechtdoor. Ga ook in de volgende bocht, 50 meter verder, rechtdoor, op de Roderwolderweg in de richting Peize. Volg deze klinkerweg geruime tijd.

9

Kleibos/Foxwolde

De route loopt hier vlak langs een klein bosje, dat Kleibos wordt genoemd. Hier vonden de monniken van het strafklooster van Terheijl klei en hier maakten ze de kloostermoppen en dakpannen voor het klooster in Aduard. De Kleibos is nog een stukje bos dat over is van een veel groter bos dat zich hier ooit bevond. In 1313 duikt de naam Fockeswolde op, later Foxwolde genoemd. Het naamsdeel 'wolde' verwijst naar de aanwezigheid van dat bos. Fockes/Fox kan zowel verwijzen naar de vele vossen die er destijds in het bos voorkwamen, maar ook naar de persoonsnaam Fokke of Fokko.

U komt langs een oud tolhuis. Een bord op de gevel maakt duidelijk wat mensen vroeger verschuldigd waren voor het gebruik van de weg.

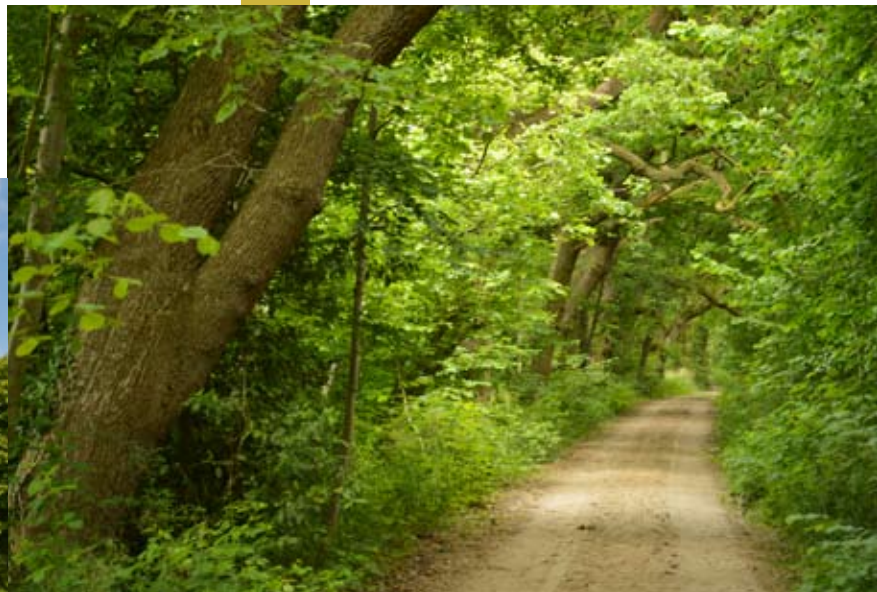
Tolhuis in Foxwolde.

Aan het eind van de klinkerweg komt u bij een druk kruispunt met stoplichten. Steek via het fietspad deze kruising over. Vervolg het fietspad aan de overkant ongeveer 300 meter lang. De route loopt een klein stukje langs een industrieterrein.

Neem de eerste afslag links, de Weehorsterweg en ongeveer 500 meter verder, de eerste afslag rechts. Op een gegeven moment buigt het fietspad af naar rechts (achter de oude gaswinningsinstallatie). Neem hier de zandlaan rechtdoor. Volg deze laan tot het eind.

Groene laan naar Roden.

Steek daar de doorgaande weg over en neem het zandpad rechtsaf. Loop door tot de havezate Mensinge en Cuisinerie Mensinge.

Ga hier linksaf, het pad naar de havezate in. Ga voor de gracht rechtsaf en loop rechts om de havezate heen. Ga na de brug rechtsaf en daarna meteen linksaf.

U loopt nu achter de Catharinakerk en de oude boerderij de Winsinghof langs.

Loop om deze Winsinghof heen. U komt uit op de Brink, het centrum van Roden, eindpunt van deel twee van deze route.

Meer informatie

Niet alle bezienswaardigheden zijn elke dag open. Kijk voor actuele gegevens eerst op de betreffende website.

Overnachtingsadressen en dagrecreatie
www.westerkwartier.groningen

Scheepstrakabinet
 ma t/m vr 13.00–16.30 u
 apr t/m okt ook za en zo 13.00–16.30 u
www.scheepstrakabinet.nl

Havezathe Mensinge
 Rondleiding alleen op afspraak
 (minimaal 10 personen)
www.mensinge.nl

Cuisinerie Mensinge
 wo t/m zo
 brasserie en terras vanaf 12.00 u
 diner vanaf 18.00 u
www.cuisinerie-mensinge.com

Museum Nienoord
 apr t/m okt
 di t/m zo 11.00–17.00 u
www.museumnienoord.nl

Borg Nienoord
 Borg Nienoord is alleen te bezichtigen onder leiding van een gids. Een rondleiding is inbegrepen bij een entreekaart voor Museum Nienoord.
www.museumnienoord.nl

Nederlands Hervormde kerk Midwolde
 za–zo 12.00–17.00 u
www.groningerkerken.nl

Kijk voor bustijden op 9292ov.nl

Bushaltes dichtbij het startpunt in Roden

- Herestraat
- Kastanjelaan
- Raadhuisstraat

Bushalte dichtbij het startpunt in Leek

- Tolberterstraat

Colofon

Uitgave

Gemeente Leek en gemeente Noordenveld
 Eerste druk, 2013

Samenstelling en tekst

Karin van der Leest-Vegt
 Fokko van der Leest

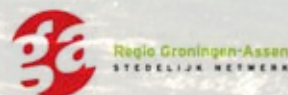
Foto's

Fokko van der Leest

Vormgeving

Elzo Hofman, In Ontwerp, Assen

Deze publicatie verschijnt in het kader van het project Verbetering Toeristische Recreatieve Infrastructuur Leek-Roden. Dit project is een deelproject van de Intergemeentelijke Structuurvisie Leek-Roden. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door Regio Groningen-Assen en aanvullende bijdragen van Provincie Groningen en SNN.

Landgoederen Leek-Roden

Klaar om ontdekt te worden

Twee dagen wandelen

Het gebied tussen Roden en Leek is zeer gevarieerd en bijzonder boeiend. Deze wandelroute leidt u door bossen, over heide, langs uitgestrekte velden, het Lieversche Diep en het Leekstermeer. U passeert diverse (pre)historische bezienswaardigheden en drie landgoederen: Mensinge, Terheijl en Nienoord.

De route bestaat uit twee delen: 20 kilometer van Roden via Terheijl naar Leek en 20 kilometer terug naar Roden. Zo kunt u er een tweedaagse tocht van maken. Wie het aandurft kan de hele route van 40 kilometer natuurlijk ook in één keer lopen!